

**RECOLZAR EL PRESENT
PER A CONSTRUIR EL FUTUR**
**APOYAR EL PRESENTE
PARA CONSTRUIR EL FUTURO**

GENERALITAT
VALENCIANA

CONSORCI
DE MUSEUS
DE LA
COMUNITAT
VALENCIANA

CMCV:
Recolzar el present
per a construir el futur

Projecte de direcció per al Consorci de Museus de la Comunitat Valenciana

Una proposta de línies programàtiques elaborada per José Luis Pérez Pont

ÍNDEX

1. Parlar per a compartir, mitjançar per a transformar
2. Breu diagnòstic previ
3. Alguns principis transversals
 - 3.1 Professionalització
 - 3.2 Participació
 - 3.3 Especialització i optimització
 - 3.4 Accés
 - 3.5 Igualtat
 - 3.6 Comunicació i educació
 - 3.7 Interacció
4. Línies d'actuació
 - 4.1 Fomentar la investigació, creació i formació artística en la xarxa del CMCV i l'establiment de relacions amb centres de referència
 - 4.2 Promoure el Consorci com a nexa dels diferents centres museístics i expositius. Coordinació de la xarxa de museus i espais expositius valencians
 - 4.3 La democratització i captació de nous públics i desenvolupament del pla de fidelització de nous públics
 - 4.4 L'establiment de sinergies amb la societat civil per al foment de l'art i la cultura
 - 4.5 Aplicació de l'Agenda 21 Cultural i el Codi de Bones Pràctiques en la Cultura Valenciana
 - 4.6 Clusterització i internacionalització del Consorci
 - 4.7 Igualtat: democratització de l'accés, igualtat lingüística, de gènere i LGTBI
 - 4.8 Creació d'una unitat d'educació artística
 - 4.9 Recerca de noves línies de finançament

5. Idees programàtiques

5.1 Centre del Carme

5.2 Centres expositius a Alacant

5.3 Centres expositius a Castelló

5.4 Centres expositius a València

6. Marc jurídic i orgànic

7. Pressupost

8. El teu relat? El meu relat? El seu relat

PROJECTE DE DIRECCIÓ PER AL CONSORCI DE MUSEUS DE LA COMUNITAT VALENCIANA

PROPOSTA DE LÍNIES PROGRAMÀTIQUES 2016-2021

José Luis Pérez Pont

1. Parlar per a compartir, mitjançar per a transformar

“Una de les funcions essencials de l’Estat de Dret és la garantia de la tutela judicial dels drets dels ciutadans. Aquesta funció implica el repte de la implantació d’una justícia de qualitat capaç de resoldre els diversos conflictes que sorgeixen en una societat moderna i, al mateix temps, complexa.

En aquest context, des de la dècada dels anys setanta del segle passat, s’ha recorregut a nous sistemes alternatius de resolució de conflictes, entre els quals destaca la mediació, que ha anat cobrant una importància creixent com a instrument complementari de l’Administració de justícia.

Entre els avantatges de la mediació cal destacar la seua capacitat per a donar solucions pràctiques, efectives i rendibles a determinats conflictes entre les parts i això la configura com una alternativa al procés judicial o a la via arbitral, dels quals s’ha de separar amb claredat. La mediació està construïda entorn de la intervenció d’un professional neutral que facilita la resolució del conflicte per les mateixes parts, d’una manera equitativa, que permet el manteniment de les relacions subjacents i conserva el control sobre el final del conflicte”.

Aquest fragment, amb què comença el Preàmbul de la Llei 5/2012, de 6 de juliol, de mediació en assumptes civils i mercantils, l’última modificació del qual és de 31 de juliol de 2015, posa de manifest la possibilitat legal d’intervindre en la resolució de conflictes per mitjà de vies alternatives que es distingeixen clarament de les tradicionals –regides per la irreconciliable confrontació d’interessos–, evolucionant cap a models en què el consens, el diàleg i l’enteniment són una part substancial per a la convivència pacífica. En aquests processos no venç la força, sinó que l’acord és el resultat d’una pedagogia de la raó que comporta la transformació progressiva de les persones i de la societat.

El primer dels eixos de la mediació, segons la mateixa llei, és la “desjudicialització de determinats assumptes, que poden tindre una solució més adaptada a les necessitats i interessos de les parts en conflicte que la que podria derivar-se de la previsió legal. La mediació, com a fórmula d’autocomposició, és un instrument eficaç per a la resolució de controvèrsies quan el conflicte jurídic afecta drets subjectius de caràcter disponible. Com a institució ordenada a la pau jurídica, contribueix a concebre els tribunals de justícia en aquest sector de l’ordenament jurídic com un últim remei, en el cas

que no siga possible compondre la situació per la mera voluntat de les parts (...). El model de mediació es basa en la voluntarietat i lliure decisió de les parts i en la intervenció d'un mediador, del qual es pretén una intervenció activa orientada a la solució de la controvèrsia per les mateixes parts. El règim que conté la llei es basa en la flexibilitat i en el respecte a l'autonomia de la voluntat de les parts, la voluntat de les quals, expressada en l'acord que li posa fi, podrà tindre la consideració de títol executiu, si les parts ho desitgen, per mitjà de la seua elevació a escriptura pública. En cap cas pretén aquesta norma tancar tota la varietat i riquesa de la mediació, sinó tan sols assentar les seues bases i afavorir aquesta alternativa davant de la solució judicial del conflicte. És ací on es troba, precisament, el segon eix de la mediació, que és la deslegalització o pèrdua del paper central de la llei en benefici d'un principi dispositiu que regeix també en les relacions que són objecte del conflicte”.

És habitual que en el terreny legislatiu s'assumisca amb demora les necessitats de la societat, en el cas de la mediació a Espanya es mancava d'una ordenació general fins a l'aprovació de la Llei de 2012. Quelcom semblant podria dir-se que succeeix en matèria artística i cultural, encara que en això és la societat la que actua amb demora en l'assimilació dels nous llenguatges artístics i de les expressions coetànies dels creadors. Els processos d'evolució i transformació de la societat són generalment lents, encara que arribats a un punt cristal·litzat i passen a formar part del conscient col·lectiu.

Durant els últims vint anys he posat en pràctica projectes i experiències en què l'art contemporani d'última creació serveix de via, de mediador, entre la societat i alguns assumptes analitzats des d'àmbits de pensament crític. El propòsit, en tots els casos, ha sigut estimular la capacitat de reflexió i l'elaboració d'opinió crítica en la ciutadania, davant de les eficaces estratègies de màrqueting que fomenten la construcció global d'imaginari col·lectius estandarditzats.

L'element clau en la mediació és que existisca la voluntat de les parts, com a resultat d'una lliure presa de decisió que reconeix la seua autonomia. Un cert tipus d'expressions artístiques persegueixen aquesta funció d'entrar en diàleg amb la ciutadania, experimentant formes de comunicació que afavorisquen l'activació de ressorts d'autonomia crítica en les persones. Si bé els resultats de l'activitat mediatra en el terreny legal poden ser objecte d'avaluació basant-se en la resolució dels conflictes encomanats, en el camp del que és artístic no és senzill obtindre estadístiques que mostren l'impacte personal i/o subjectiu que aquestes experiències tenen sobre la població a què van destinades. Ens manegem en terrenys de difícil quantificació, la qual cosa no significa que no hi haja un impacte real, directe i indirecte d'aquestes accions culturals sobre la vida de les persones. El cervell humà és encara un òrgan realment desconegut, en el qual es conjuguen equacions en les quals el que és emocional juga un paper que defineix en molts casos la presa de decisions i la direcció que amb això donem a les nostres vides. Segurament tots hem viscut la sensació d'arribar a una certesa a partir d'estímuls externs no premeditats, que han pogut complir una funció mediatra en el nostre procés d'enteniment. La influència del que ens envolta és constant, per això les nostres ciutats i els espais visuals que habitem –físics i virtuals– estan constantment plens d'informació i metainformació que persegueix definir els nostres gustos, el

nostre aspecte, la nostra manera de pensar i la manera en què conscientment o inconscientment estem en el món.

La forma en què s'estableixen relacions intrínseques entre l'art, la ciutat, el paisatge, el territori o l'espai públic i la societat i els plantejaments de la cultura contemporània –amb la riquesa de matisos i propostes que al llarg dels últims anys han vist la llum–, fa convenient interpretar la conjugació de tots aquests elements com a eines interconnectades que mitjancen en la confecció de les idees que individualment i col·lectivament componen la realitat del nostre temps.

2. Breu diagnòstic previ

En la memòria de la Comissió d'Arts de l'any 2011 del Consell Valencià de Cultura (CVC) s'acorden com a "Observacions i recomanacions", el text següent:

La Comissió de les Arts del Consell Valencià de Cultura observa amb preocupació com la crisi econòmica i la severa reducció d'inversions en compres i ajudes a la creació artística, en totes les seues manifestacions, per part de les institucions, amenaça la supervivència del sector dels creadors i sobretot la dels jòvens. Per aquesta raó, recomanem la configuració de polítiques que contribuïsquen a garantir el manteniment del dit sector, sense el qual el teixit cultural de la nostra comunitat perillaria.

Analitzar la realitat seria una bona manera de començar el període de gestió que es desitja iniciar en el Consorci de Museus de la Comunitat Valenciana (d'ara en avant CMCV), per això prenent com a referència aquest pronunciament del CVC destacarem només alguns aspectes, a manera de diagnòstic previ de la realitat cultural valenciana, que són el resultat del tipus de política cultural que ha sigut aplicat durant les últimes dècades a la Comunitat Valenciana, que han tingut el seu reflex en el funcionament del CMCV.

-L'oferta pública en expressions artístiques contemporànies a la Comunitat Valenciana ha sigut escassa i de vegades descoordinada. Una oferta que en tot cas se succeeix sense que es mantinguen línies d'actuació de manera constant, com tampoc els suficients programes consolidats localment ni territorialment. La necessitat d'una major coordinació entre les institucions públiques del mateix entorn geogràfic, fins i tot de la mateixa ciutat, és necessària perquè en moments d'escassetat de recursos econòmics considere que el diàleg, la comunicació, la col·laboració i la informació compartida són maneres de rendibilitzar al màxim els recursos i fer que es multiplique l'efectivitat dels programes culturals. De la mateixa manera, han d'establir-se aquestes mateixes relacions amb les universitats públiques i les entitats privades que destinen recursos a cultura per a incrementar els resultats positius

en benefici de la ciutadania.

-Hi ha dispersió del teixit social compost pels professionals de la creació artística, els espais emergents i les institucions públiques. És necessari continuar fomentant una dinàmica d'acostament, coneixement i diàleg entre les institucions públiques i els professionals del sector, amb el propòsit de plasmar consecutivament els progressos i millores possibles en les actuacions públiques en matèria cultural a través del CMCV.

-Els creadors valencians i la rica xarxa de professionals repartits en les ciutats i províncies d'Alacant, Castelló i València disposen d'escasses eines públiques de suport i visibilitat. Dissenyar una estratègia comuna oferirà resultats eficients, i generarà una escalada a curt, mitjà i llarg termini.

-El CMCV ha desenvolupat durant els seus anys de funcionament una estratègia que ha sigut considerada com a territorialment "centralista", que ha deixat de banda en alguna mesura la capacitat dels professionals d'Alacant i Castelló per a intervindre i participar més activament en les programacions que han acollit les seues sales. No sols pel que fa a exhibir obres i comissariar projectes, sinó en tot el que fa referència al procés de producció expositiva que implica a un ampli sector empresarial que s'ha vist escassament representat. Tot això són elements que han minvat possibilitats als professionals de les províncies de Castelló i Alacant, que de vegades han manifestat sentir-se desplaçats. D'acord amb la recomanació expressada en el punt 28 de l'Agenda 21 Cultural, han de propiciar-se noves dinàmiques de treball que permeten una major horitzontalitat i participació.

El repte que se'ns proposa per mitjà de la redacció del present document ha d'aspirar a superar aquestes i altres carències per mitjà del desenvolupament de mesures fonamentades en una regeneració de les formes, els procediments i les estratègies. Partim per a aquesta anàlisi de la consideració d'interpretar el valor de les coses en funció de la seua capacitat de servei públic. Moltes vegades són els xicotets gestos, les micropolítiques, els elements capaços de propiciar majors efectes d'oportunitat i reactivació.

Crec en l'eficàcia de pensar abans de fer, de compartir les idees generant contextos de veus plurals disposats a obrir camins més rics que les sendes solitàries, camins no vedats ni excloents, terres que es tornen fèrtils després d'una prolongada sequera si reben les atencions adequades. Al cap i a la fi el mateix format d'"ens consorciat" té el propòsit de posar en comú i sumar, en aquest cas els esforços culturals de la Generalitat Valenciana, de les diputacions d'Alacant, Castelló i València i dels ajuntaments de les tres capitals. Amb aquest projecte es procura plantejar una estratègia de treball que permeta activar noves formes de pensar que suposen un suport mutu entre les parts que l'integren i al mateix temps revertir la situació en què es troben les creadores i els creadors valencians, en totes les seues disciplines, per a tornar-los el lloc que els correspon, fomentant al mateix temps una oferta cultural que satisfaga les necessitats de la ciutadania.

3. Alguns principis fonamentals

Prenent com a base nombrosos estudis i documents desenvolupats durant les últimes dècades en matèria cultural, en els quals es refonen moltes de les preocupacions i les respostes que els professionals, les institucions i la ciutadania han donat a les necessitats culturals de la societat i a les demandes del sector, dediquem aquest apartat a establir set principis fonamentals que hauran d'intervindre d'una manera transversal en els diferents camps d'actuació que competeixen al CMCV.

3.1 Professionalització

Retribuir pel treball realitzat o els serveis prestats, normalitzar l'ús del contracte per escrit i respectar i garantir els drets morals de les autores i els autors i de les creadores i els creadors són mesures fonamentals, que ha de considerar la institució i que principalment depenen de la voluntat per a la seua aplicació. Segons es formula en l'apartat 12 dels principis de l'Agenda 21 de la Cultura, es tracta de normalitzar les pràctiques culturals professionals des del reconeixement que són relacions laborals i per tant han de ser retribuïdes i estar regulades per mitjà d'un contracte escrit. El respecte a aquests principis forma part del nucli d'un acord establert per tots els sectors del món de l'art contemporani i el Ministeri de Cultura en el marc del *Manual de bones pràctiques professionals en les arts visuals*. Principis que van ser creats fa quasi una dècada per a progressar en una relació professional justa, equilibrada i satisfactòria entre totes les parts implicades i que ha de fer-se extensiu a tot l'àmbit cultural, sempre supeditat a la capacitat econòmica de la institució i les característiques particulars de cada treball.

Tant la retribució per un treball realitzat com l'establiment de contractes en una relació professional són pràctiques habituals en la nostra societat, i són la base del reconeixement professional d'artistes i creadors; un element bàsic de normalització professional sense el qual sembla impossible millorar les condicions de precarietat en què treballa el col·lectiu d'artistes i creadors.

Igualment és necessari el suport de programes de formació contínua, a proposta de les organitzacions professionals de la cultura valenciana, basant-se en les necessitats detectades pels mateixos agents implicats, per a garantir la formació complementària i l'actualització dels professionals.

3.2 Participació

La participació dels professionals en l'assessorament de les polítiques que els incumbeixen és un element racionalitzador fonamental en el procés de desenvolupament cultural de la societat. La mateixa UNESCO en el document de la "Conferència intergovernamental sobre polítiques culturals favorable al desenvolupament" (1998) recomanava: "Els estats membres haurien de (...)

procurar que les organitzacions que representen els artistes tingueren la possibilitat de participar en l'elaboració de les polítiques culturals i laborals, incloent-hi la formació professional dels artistes, així com en la determinació de les seues condicions de treball”.

Obrir la participació contribuirà sens dubte a enriquir el contingut teoricopràctic del projecte cultural que vertebre els diferents espais adscrits al CMCV, atenent la varietat de propostes, animant i dinamitzant la producció local, i prestant una gran atenció perquè aquesta sempre siga d'una qualitat i interès pertinent tant per a la comunitat artística i intel·lectual com per a la societat valenciana.

3.3 Especialització i optimització

És necessari delimitar els criteris de la programació que ha d'acollir cada un dels centres i sales d'exposicions dependents del CMCV, per a permetre que es produïska una continuïtat i complementarietat en els continguts. En aquest sentit és important destacar la necessitat de destinar espais expositius i programes amb els suport adequat per a l'art contemporani últim i la creació artística actual, sense desatendre per això la revisió històrica. En els últims anys hem observat el progressiu debilitament dels espais destinats exclusivament a l'art actual. Creiem que ha d'existir almenys un espai estable a Alacant, Castelló i València amb una identitat clara que el vincule a la producció artística actual i que s'establisca com a referent i projecte a llarg termini, perquè no és fàcil que adquirisquen rellevància i reconeixement els espais eventuais. En aquest sentit és més identificable l'existència d'aquests espais a Castelló i Alacant, amb l'Espai d'Art Contemporani de Castelló i Las Cigarreras, respectivament, que en la ciutat de València. Per això valorem positivament la determinació expressada en les bases de la present convocatòria, que designen com a funció principal per al Centre del Carme dedicar-se a la cultura contemporània i les noves manifestacions artístiques, perquè aquest vast espai cultural no està prou cobert a València.

Es planteja igualment estudiar la possibilitat d'oferir als professionals l'ús d'espais culturals la titularitat dels quals pertanya als ens consorciats que puguen estar infrautilitzats en determinats moments o èpoques de l'any o es troben sense activitat assignada, per mitjà d'acords que suposarien una mesura de baix cost per a les institucions i que podrien permetre el desenvolupament de programes autogestionats per mitjà de cessions temporals per a la celebració d'actes culturals.

3.4 Accés

Les convocatòries públiques ens pareixen l'instrument fonamental d'accés dels creadors, artistes, crítics, comissaris i la resta d'agents culturals als recursos que l'Administració pugua posar a la disposició d'aquests per al foment de la creació contemporània. Per a això es planteja l'establiment d'un procediment normalitzat de convocatòria pública que permeta als professionals del sector poder plantejar les seues propostes per a ser valorades pels responsables de

programació del CMCV, així com donar a aquesta la publicitat suficient perquè les persones interessades puguen conèixer-la i optar a participar-hi si ho desitgen, d'acord amb els plantejaments de l'Agenda 21 Cultural.

3.5 Igualtat

La Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i hòmens, planteja en l'article 26:

La igualtat en l'àmbit de la creació i producció artística i intel·lectual d'aquesta manera:

- 1. Les autoritats públiques, en l'àmbit de les seues competències, vetllaran per fer efectiu el principi d'igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i hòmens en tot el que concerneix a la creació i producció artística i intel·lectual i a la seua difusió.*
- 2. Els distints organismes, agències, ens i la resta d'estructures de les administracions públiques que de manera directa o indirecta configuren el sistema de gestió cultural, desenvoluparan les actuacions següents:*
 - a) Adoptar iniciatives destinades a afavorir la promoció específica de les dones en la cultura i a combatre la seua discriminació estructural i/o difusa.*
 - b) Polítiques actives d'ajuda a la creació i producció artística i intel·lectual d'autoria femenina, traduïdes en incentius de naturalesa econòmica, amb l'objecte de crear les condicions perquè es produïska una efectiva igualtat d'oportunitats.*
 - c) Promoure la presència equilibrada de dones i hòmens en l'oferta artística i cultural pública.*
 - d) Que es respecte i es garantisca la representació equilibrada en els distints òrgans consultius, científics i de decisió existents en l'organigrama artístic i cultural.*
 - e) Adoptar mesures d'acció positiva a la creació i producció artística i intel·lectual de les dones, propiciant l'intercanvi cultural, intel·lectual i artístic, tant nacional com internacional, i la subscripció de convenis amb els organismes competents.*
 - f) En general i a l'empara de l'article 11 de la present llei, totes les accions positives necessàries per a corregir les situacions de desigualtat en la producció i creació intel·lectual artística i cultural de les dones.*

La necessitat d'aprofundir i refermar pràctiques democràtiques d'igualtat en tots els àmbits és un aspecte inherent a les bases teòriques i pràctiques que fonamenten la proposta que es presenta en aquest document, des del convenciment que la igualtat d'oportunitats, la convivència en comunitat, la riquesa que aporta la pluralitat, la igualtat lingüística, de gènere i LGTBI són una part indissociable de la nostra societat, que han de tindre reflex en les accions i polítiques culturals que es desenvolupen transversalment des del CMCV.

3.6 Comunicació i educació

És necessària una consideració prèvia sobre alguns problemes que experimenta l'art i la cultura contemporanis respecte a la percepció general que d'aquests es té i a la necessitat d'abordar algunes polítiques de comunicació que haurien de constituir-se en el contrapunt d'una visió negativa i mistificada de l'art. Amb freqüència l'opinió pública percep l'art i la cultura com un luxe prescindible. La veritat és que se subvenciona la compra d'automòbils o la producció agrícola i industrial, però la producció cultural està escassament subvencionada. En aquest sentit hem de considerar que el sector de la cultura contemporània està integrat per professionals, autònoms i xicotetes empreses, en suma emprenedors, que arrisquen el seu capital, el seu temps, el seu treball i el seu prestigi per a tirar endavant una activitat que contribueix a la riquesa cultural i econòmica de la Comunitat Valenciana.

És necessari un esforç en la comunicació i difusió de la cultura contemporània i de les creadores i creadors valencians per a aproximar-los a tots els públics i permetre canviar la percepció majoritària d'aquesta activitat com a elitista i abstreta. Iniciatives artístiques de caràcter experimental o avantguardista sovint tenen molt poca repercussió social a causa dels problemes de comprensió que l'art actual experimenta en la seua comunicació a la societat. L'esforç comunicatiu ha de coordinar-se amb iniciatives de caràcter pedagògic destinades a transmetre un millor coneixement de la cultura contemporània i una educació visual i sonora que en la societat actual es considera imprescindible. Per a aquest propòsit és fonamental establir acords i desenvolupar propostes coordinades amb les universitats públiques valencianes, perquè d'aquesta manera estarem a més oferint possibilitats al desenvolupament professional dels jòvens en el seu procés formatiu.

Igualment s'han d'establir acords amb els mitjans de comunicació de masses a la Comunitat Valenciana per a aconseguir una correcta, suficient i professional comunicació sobre cultura i expressions artístiques. Una adequada distribució de les publicacions que edita el CMCV és un element crucial per a fer extensible l'experiència cultural més enllà de l'espai i el temps en què tenen lloc, així com una estratègia eficaç en les xarxes socials i l'espai digital.

3.7 Interacció

És necessària la imbricació entre les polítiques culturals i les altres polítiques públiques –socials, econòmiques, educatives, ambientals i urbanístiques. L'estratègia cultural ha de transcendir els seus departaments específics; es fa imprescindible buscar espais de cooperació i col·laboració amb altres departaments. Són necessaris plans empresarials lligats al desenvolupament de les indústries culturals, col·laborant, entre altres departaments, amb Educació, Turisme, Indústria, Hisenda i Universitats.

El CMCV ha de promoure la coordinació entre les polítiques culturals dels governs locals, provincials i autonòmics amb les iniciatives de l'àmbit públic i privat per a l'optimització de recursos. Una excessiva institucionalització, o l'excessiva prevalença del mercat com a únic assignador de recursos culturals, comporten riscos i obstaculitza el desenvolupament dinàmic dels sistemes culturals.

4. Línies d'actuació

Prenent com a base els objectius marcats en la convocatòria, desenvolupem a continuació les línies d'actuació proposades.

4.1 Fomentar la investigació, creació i formació artística en la xarxa del CMCV i l'establiment de relacions amb centres de referència

Mentre que les formes de la cultura de masses han sigut dissenyades des de dalt, la cultura popular o folklòrica era creada des de baix, des del poble pla. Amb la Revolució Industrial la classe treballadora va ser desarrelada i desposseïda de la cultura tradicional, i va quedar en una situació de vulnerabilitat i a disposició per a assumir els nous continguts culturals difosos a través dels mitjans de comunicació de masses, el cine, la fotografia, la ràdio, la televisió, els videojocs i Internet. Podria parèixer que es tracta només de noves formes de divulgació i de nous continguts d'acord amb als temps, però la veritat és que aquestes formes i aquests continguts són una part fonamental per al control social que condueix i determina els estils de vida de la població. La complexitat s'amaga darrere de les formes simples i, davant de la falta de senyals de perill, a l'individu no se li activen els ressorts naturals d'alarma i autodefensa. Un exemple clar de la tranquil·litat que el sistema transmet es dona en l'abandonament d'autoritat que els pares realitzen quan entreguen els seus fills a la televisió, confiant-li la creació de referents i models a imitar. Inevitablement aquesta cessió de responsabilitats en favor de la publicitat i els *media* comporta una renúncia en la configuració dels afectes i les emocions, que són tractades com una mercaderia més posada a disposició dels consumidors i els usuaris.

El foment de la investigació, la creació i la formació artística són les eines de les quals disposem per a, des de la xarxa d'institucions i espais culturals que compon el CMCV, desenvolupar iniciatives que oferisquen oportunitats a les persones per a avançar en els seus processos de formació intel·lectual i creixement personal. Aquesta és una manera eficaç de sembrar progrés democràtic i convivència, des de l'educació i el coneixement.

Establir relacions i acords amb centres de referència en els camps de la investigació, la creació i la formació artística és la millor manera de refermar progressos en aquest terreny, i d'aconseguir a més afavorir les oportunitats i una mobilitat constructiva que potenciarà els diàlegs i enriquirà els coneixements en una doble direcció.

Convenis estratègics amb col·legis majors com el Col·legi Major Rector Peset de la Universitat de València, que actualment prepara un pla de residències artístiques per a jòvens creadors europeus, és un camí eficaç per a sumar forces, recursos i objectius en benefici dels usuaris de tot el territori valencià. Aquest tipus de convenis i acords amb col·legis majors es desenvoluparà en diferents punts de la Comunitat Valenciana, i generarà oportunitats als jòvens creadors, agilitzant vies d'intercanvi nacional i internacional i afavorint la racionalització dels recursos públics.

Donar participació i propiciar contextos favorables per mitjà de la creació d'iniciatives articulades a través del sistema públic d'universitats valencianes.

El desenvolupament d'un pla d'acció que vincule al CMCV amb altres institucions europees, que afavorisca l'intercanvi i la coproducció de projectes i iniciatives artístiques i culturals, s'emmarca en les polítiques de la Unió Europea per a articular culturalment aquesta unió d'estats i regions dels quals formem part, sota el paraigua de les seues línies de suport.

Creació d'un portal d'art que podria estar participat per les associacions professionals de la cultura valenciana i que recolliria els programes i activitats promogudes des de les institucions públiques i des de les entitats privades, per a establir-se com una ferramenta informativa i de visibilitat, que mostrara el ric panorama cultural d'Alacant, Castelló i València, amb la creació també de directors de museus, galeries, artistes, comissaris, crítics, dissenyadors, professionals de les arts escèniques, músics, editors, professionals de l'àmbit audiovisual així com de qualsevol altre camp de la cultura valenciana i dels espais que els donen cabuda.

Estímul de convocatòries públiques a beques d'investigació i beques de creació, així com d'intercanvi d'investigadors i creadors en el context europeu.

4.2 Promoure el Consorci com a nexa dels diferents centres museístics i expositius. Coordinació de la xarxa de museus i espais expositius valencians

Coordinar i impulsar el patrimoni museístic de la Comunitat Valenciana i Establir una línia d'actuació coherent i global en relació amb la política museística valenciana són dues de les finalitats que té encomanades el CMCV segons els seus estatuts.

Estar en contacte amb els altres organismes que gestionen espais expositius com són les diputacions provincials i els ajuntaments serà fonamental per a establir línies de treball i unir esforços. També s'estarà en contacte amb l'òrgan de la Generalitat que gestiona la Xarxa de Museus de la Generalitat Valenciana, una de les més nombroses de l'àmbit nacional, i que actualment compta amb 229 museus o col·leccions museogràfiques reconegudes, perquè siga possible una coordinació de tots els espais.

Al mantindre una línia de treball des del Consorci amb totes aquestes entitats es pretén fomentar la difusió de la mateixa entitat i també dels museus de la Comunitat Valenciana i en general del patrimoni cultural.

Amb tot això s'augmenten les possibilitats de consolidar una oferta cultural de qualitat pensada no sols per al Centre del Carme sinó per a tots aquells espais als quals podran itinerar les exposicions o activitats que es programen.

L'objectiu és que el Centre del Carme siga un centre de referència de gestió que done suport a altres centres culturals en benefici d'ambdós.

4.3 La democratització i captació de nous públics i desenvolupament del pla de fidelització de nous públics

En el sector cultural un element molt important i que a vegades s'oblida és el públic. Els serveis que s'ofereixen, exposicions, xarrades, conferències, jornades, activitats, tallers, etc. sempre van dirigides al públic. Per això és important que sapiem o almenys intentem saber quins són els interessos del nostre públic per a poder satisfer-los, cobrir les seues necessitats i que tornen a visitar-nos i facen seus els espais i les activitats.

L'objectiu és mantindre, recuperar i aconseguir nous públics que coneguen el Consorci de Museus i se senten vinculats, formant part de la seua activitat. El pla de fidelització ha de seguir una sèrie de passos com: analitzar la situació real, planificar una estratègia de millora, implementar els recursos en la mesura que siga possible i finalment avaluar. Aquest últim pas és determinant per a conèixer si els objectius s'han aconseguit i valorar els resultats de les nostres activitats o accions i si verdaderament hi ha un increment de visitants i la seua participació és activa.

Hem d'intentar dirigir-nos a tot tipus de públics, intentant que les diferents accions arriben a famílies amb xiquets, adolescents, jòvens, persones adultes especialistes o no, també a majors de 65 anys i fins i tot a bebés de 0 a 3 anys; així com altres col·lectius entre els que destaquem les persones amb diversitat funcional i necessitats especials, jòvens en risc d'exclusió, etc. i que tots puguen enriquir-se a través de la cultura.

Captar nous usuaris que no solen acudir a centres culturals és una tasca que es pot dur a terme per mitjà de la transversalitat de les activitats, per exemple, si en el context d'una exposició es realitzen activitats complementàries com un concert, ens estem dirigint a un nou públic que no sols visitarà l'exposició, sinó que tindrà al seu abast tot un ventall d'estímuls culturals englobats en una rica agenda cultural.

No hem d'oblidar-nos de les xarxes socials com una manera d'acostament i de captació de públic. Hui en dia la informació està a través d'Internet per la qual cosa estar present d'una manera àgil i activa en les xarxes és un bon mètode de captació de públic, a més d'una estratègia de comunicació. També és una manera eficaç i econòmica de projectar la imatge pública del CMCV i de les institucions culturals que l'integren.

4.4 L'establiment de sinergies amb la societat civil per al foment de l'art i la cultura

Establir sinergies sempre és necessari, no sols en l'art i la cultura sinó en qualsevol altra disciplina. En el cas que ens ocupa es pretén que la societat siga particip de les propostes del Consorci de Museus, escoltarem distints sectors i treballarem en conjunt amb aquests perquè en la mesura que siga possible tinguen representació en aquesta institució. Es pretén que tant l'individu, els grups, col·lectius i les associacions, entre altres, puguen dialogar amb nosaltres per a establir línies de treball i col·laboracions per a incentivar l'art i la cultura a fi de millorar la societat.

Aquestes relacions amb la societat civil permeten compartir experiències, plantejar-se nous objectius i aprofitar els recursos dels quals es disposa, a l'unir esforços entre diverses entitats i treballar en equip és més senzill assolir els objectius.

Amb les línies programàtiques que es tenen previstes i amb les activitats que es pretén fer, els vincles amb la societat civil estan garantits.

Les especificitats de la creació contemporània, el seu caràcter multidisciplinari, transversal i processual, la diversitat de disciplines i maneres de treball que comprén i la varietat de les propostes fan que des del nostre punt de vista siga necessària una flexibilització de les convocatòries que no limite propostes, projectes o línies d'investigació. En aquest sentit creiem que a mitjà termini caldria evolucionar cap a una "Borsa única per a la Cultura Contemporània". La idea és agrupar tots els recursos disponibles: econòmics, d'espais i de mitjans per al seu accés a través d'unes convocatòries públiques flexibles. Es tractaria d'atendre projectes de producció, exposició, publicació, borses de viatge per a ajudes a exposicions o projectes en l'estranger, propostes de coproducció, etc. Posant a disposició del teixit creatiu no sols mitjans econòmics sinó també recursos com espais infrautilitzats, projectors de vídeo i altres equips, material expositiu, etc.

4.5 Aplicació de l'Agenda 21 Cultural i el Codi de Bones Pràctiques en la Cultura Valenciana

L'Agenda 21 Cultural i el Codi de Bones Pràctiques en la Cultura Valenciana són dos documents de referència que han d'estar presents en els programes culturals que duga a terme el CMCV.

Agenda 21 de la Cultura són un conjunt de principis, compromisos i recomanacions adoptades com a document orientador de les polítiques públiques de cultura i com a contribució al desenvolupament cultural de la humanitat que va ser aprovat en 2004 des d'un punt de vista universal. La seua aplicació és d'ús necessari en la pràctica cultural. Amb l'Agenda es fomenten els drets humans, la diversitat cultural, la sostenibilitat, la democràcia

participativa i la generació de condicions per a la pau. Els compromisos que s'hi adopten estan basats en la diversitat cultural, la universalització i constituir espais de diàleg.

Des d'octubre de 2015 disposem del Codi de Bones Pràctiques que és d'obligatori compliment en l'Administració valenciana i que naix a fi de garantir la professionalització dels organismes de gestió dels equipaments públics i sobretot per a definir els drets i els deures dels professionals de la cultura en aspectes laborals, econòmics i professionals.

Així es basa en valors ètics com la transparència, la importància de la ciutadania, la consecució d'objectius i resultats, la responsabilitat i la consciència d'austeritat. En matèria de recursos humans dotar de professionals qualificats i compromesos, motivar el personal per mitjà del seu reconeixement i establir el treball per objectius. Quant a la gestió de centres públics culturals planteja organitzar i definir els seus òrgans i funcions així com universalització del consum cultural i fomentar nous públics. L'avaluació de la qualitat dels serveis a través de la realització de cartes de serveis, d'avaluacions periòdiques de qualitat, fomentar la participació ciutadana per mitjà d'enquestes i l'atenció al públic a través de diferents agents culturals. En definitiva es tracta d'aplicar pràctiques que milloren l'eficiència, l'eficàcia i l'economia del CMCV a través de la seua implementació.

Tots els plantejaments i propostes plantejats en el present projecte requeriran l'aprovació prèvia del Consell General i de la Comissió Científicoartística del CMCV, segons els assumptes que es tracte, com a part dels mecanismes de consens i control de la gestió dels espais i recursos públics.

4.6 Clusterització i internacionalització del Consorci

L'acció cultural en l'exterior parteix de la premissa del respecte a les diferències, a la nostra diversitat, així com a la cultura d'altres països, per això haurà de basar-se en la consolidació de xarxes de treball i intercanvi i el seu enfortiment.

Tot això haurà de realitzar-se amb la necessària coordinació i planificació dels distints organismes implicats en aquesta matèria, tal com estableix el Pla d'Acció Cultural Exterior (PACE), que regula l'activitat de les diferents administracions públiques en aquest àmbit, i s'haurà d'observar la paritat en els seus òrgans de decisió.

Amb el propòsit de potenciar la internacionalització i la visibilitat de la cultura valenciana, és necessari reforçar i impulsar la presència de les nostres institucions artístiques en l'exterior, i en aquest camp el CMCV ha d'assumir la responsabilitat que li correspon com a agent mediador i aglutinant.

Per a millorar l'acció cultural en l'exterior és necessari partir de la coordinació entre els agents públics valencians i espanyols dedicats a la promoció cultural. D'aquesta manera s'afavorirà la mobilitat dels creadors i els mediadors del

sector per a la seua projecció i la seua millor formació per mitjà de xarxes de treball en l'àmbit internacional que permeten l'intercanvi de coneixement i experiència.

Tot això ha de començar impulsant el treball amb les institucions i xarxes de treball locals, partint de les institucions que integren el CMCV i sumant tots els agents actius, universitats i organitzacions professionals que conformen el magma cultural d'Alacant, Castelló i València.

Finalment, és necessari plantejar una reflexió sobre la promoció cultural en l'exterior. Fa falta replantejar seriosament la utilitat de les estratègies desenvolupades fins ara en aquest àmbit. Durant un determinat període, el Consorci de Museus ha exportat projectes expositius, fonamentalment a Llatinoamèrica amb un cost que no s'ha correspost amb la desitjable repercussió cultural i inserció en els circuits expositius i debats internacionals sobre art contemporani. És desitjable que els projectes generats amb vocació internacional es desenvolupen des de la seua concepció en col·laboració amb espais de referència en l'àmbit internacional per a abundar en el seu prestigi i difusió. Un recurs a mitjà termini pot ser estretir relacions i establir acords o fórmules de col·laboració amb les institucions o estaments d'àmbit nacional dedicats a l'acció cultural en l'exterior. D'altra banda pareix necessari plantejar ajudes puntuals a projectes independents, borses de viatge, beques, etc., que accedint per mitjà de convocatòria pública faciliten la presència internacional dels artistes valencians.

4.7 Igualtat: democratització de l'accés, igualtat lingüística, de gènere i LGTBI

La igualtat és un dels principis bàsics de la nostra societat, per tant serà un dels objectius bàsics a potenciar i dur a terme en la gestió diària d'una entitat com és el CMCV. És un principi transversal que es plasmarà en els distints àmbits d'accés, lingüístics, de gènere i LGTBI.

Des del Consorci es duran a terme totes aquelles accions necessàries a fi que les polítiques culturals siguen exemplars i donen resposta a la lluita que des de fa anys es du a terme davant de la desigualtat.

Quant a la igualtat lingüística es potenciarà que els escrits del CMCV siguen en ambdós llengües oficials, i es procurarà que en les ocasions que siga necessari s'incloga una llengua estrangera que facilite i potencie la internacionalització de l'ens, com per exemple en els catàlegs o documentació que s'adjunte a les exposicions i programes.

Una eina eficaç de democratització d'accés és l'espai virtual. A través d'Internet podem potenciar l'abast dels continguts culturals, les investigacions i tota l'activitat desenvolupada en els centres consorciats posant-ho a l'abast d'un nombre més gran de persones, amb independència del lloc on residisquen.

Tenint en compte l'Informe Impacte de Gènere en els Pressupostos de la Generalitat 2016 "el Consorci no disposa en l'actualitat de registres ni indicadors relacionats amb l'impacte de gènere dins de l'àmbit d'actuació o del sector en què desenvolupa la seua activitat". Tampoc realitza actuacions relacionades amb l'Impacte de Gènere, per la qual cosa es proposa que aquesta realitat canvie aplicant a més el Codi de Bones Pràctiques en la Cultura Valenciana. Les propostes de millora indicades en l'informe mencionat són "la utilització d'un llenguatge no sexista en la informació i documentació administrativa del Consorci de Museus. Establir clàusules de preferència en l'adjudicació dels contractes, en cas d'empat entre ofertes, per a empreses que en les seues proposicions acrediten disposar de plans d'igualtat prèviament aprovats per qualsevol administració pública o òrgan competent, de conformitat amb la normativa vigent en matèria de contractació del sector públic". Els continguts mencionats seran aplicats en el funcionament normal del CMCV.

La democratització de l'accés és un dels objectius que vull aconseguir amb aquest projecte, que el Centre del Carme i totes les seues en què estiga representat el Consorci siguen un lloc obert, participatiu, on tots els públics tinguen cabuda, puguen veure's representats i que se senten part activa de la nostra societat i de la nostra cultura. La col·laboració i atenció als diferents col·lectius com LGTBI, diversitat funcional i altres, està entre els objectius que plantege per a aquesta entitat, a través del diàleg i la participació com a bases en la gestió cultural.

4.8 Creació d'una unitat d'educació artística

Dins de la unitat d'educació artística es planteja un programa educatiu global dividit en dos àmbits, un destinat al públic en general, escolar i amb caràcter inclusiu, i l'altre dedicat al públic especialitzat en educació artística i cultural com poden ser artistes, estudiants, investigadors i professionals del món de la cultura.

La funció educativa dels centres culturals es desenvolupa en el camp de l'educació no formal, encara que pot, i ha d'estar relacionada amb el currículum escolar tenint en compte també les universitats i les escoles superiors. La didàctica de l'educació actua com a mediador entre el públic i l'objecte artístic, s'encarrega de realitzar les activitats o accions que proporcionen un acostament a la societat, és a dir, al visitant de totes les edats; en definitiva ser una eina per a l'aprenentatge artístic d'una manera comprensible i amena.

Els programes educatius han de seguir la metodologia següent:

- Fomentar la investigació, el descobriment i el diàleg.
- Ensenyança des de l'objecte, aprendre a veure.

- Orientats cap al descobriment del procés.
- Potenciar el desenvolupament d'habilitats com ara:
 - Observació i percepció visual
 - Investigació i descobriment.
 - Lògica i creativitat.
 - Expressió oral a través de l'exposició d'idees.
 - Interacció social i dinàmica de grup: aprendre i escoltar els altres.
 - Aprenentatge actiu i experimental.
 - Identificació de noves àrees d'investigació.

Els objectius generals que es planteja la unitat d'educació artística:

- Donar a conèixer les distintes activitats que realitza el CMCV.
- Potenciar la capacitat educativa del CMCV a través de les exposicions i de les activitats paral·leles que es realitzen.
- Fomentar el creixement de les visites.
- Ensenyar l'art com a mitjà d'expressió i de reflexió.
- Aprofitar l'art i les diferents manifestacions culturals com a eina d'educació i transformació social.
- Acostament als centres escolars i educatius per a invitar-los a conèixer el CMCV, les seues activitats i la seua oferta cultural.
- Col·laborar amb altres entitats per a fomentar el desenvolupament del departament a través de compartir experiències.
- Ser un centre d'intercanvi d'experiències.

Dur a terme un programa educatiu amb propostes per a tot tipus de públic, que es puguin desenvolupar tant és els centres culturals com altres complementàries i sense límit d'espai i temps a través de la pàgina web.

Es proposen les següents activitats per a públic general, escolar, familiar i inclusiu, que continuen i amplien les ja iniciades per l'aula de didàctica del CMCV des de 2015:

- Visites guiades generals adaptades als diferents tipus de públic.
- Visites taller amb temes distints adaptats als diversos visitants.
- Fulls didàctics de sala dirigits al visitant que realitze una visita individual. Es plantegen com un recurs optatiu per a completar la informació general del fullet i de la mateixa obra.
- Visites comentades per artistes o comissaris de les exposicions.
- Tallers de les exposicions.
- Tallers amb artistes que expliquen la creació d'una obra d'art i els seus diferents suports, i així s'aproxima el públic especialment a l'art contemporani.
- Programes d'aula a través de guies didàctiques.
- Programes formatius per al professorat perquè coneguen l'activitat abans de la visita, i hi haja un treball previ en l'aula a manera de presentació prèvia. Realitzar la visita al centre o museu i participar en el taller, per a després reforçar el que s'ha après per mitjà d'un debat en l'aula sobre el que s'ha realitzat.
- Crear grups de treball en els quals participen els diferents professionals que intervenen en la creació de l'activitat tant de la idea com del disseny com els guies, també els professors podrien donar la seua opinió a través de les seues experiències en l'aula.
- Activitats relacionades amb arquitectura que expliquen la història del mateix edifici a través de dispositius interactius.
- També des d'aquest mateix punt de vista donar a conèixer la rehabilitació d'edificis i la seua conservació posant com a exemple el Centre del Carme.

Seguint la programació expositiva i d'activitats paral·leles es disposa de recursos per a elaborar els programes didàctics que es pugen adaptar als diferents públics. El disseny d'una activitat didàctica ha de tindre en compte quina és la millor manera de transmetre els objectius plantejats. L'elecció d'uns materials adequats i el seu disseny és un element fonamental perquè el resultat final siga satisfactori. Amb això no és necessari que els materials siguen costosos, sinó que complisquen la funció de la idea que es vol transmetre.

Caldrà tindre en compte la formació del personal que depenga d'aquest departament, els guies culturals, ja que representen la institució per tant la seua formació ha de ser correcta i adequada per a poder aconseguir els objectius

que es pretenen. En les sales d'exposicions plantejarem que hi haja mediadors culturals perquè puguem complementar la informació del visitant lliure en cas que ho necessite. Es podrien establir convenis de voluntariat, pràctiques formatives i beques de col·laboració amb altres entitats, especialment les universitats, per a tindre personal de suport i al mateix temps que puguem formar-se per mitjà de les experiències professionals en què participen.

Per al públic especialitzat en educació artística i cultural es plantegen activitats que permeten el creixement professional i l'intercanvi d'experiències.

Es proposen activitats com:

- Cursos de professionalització en el camp artístic i cultural, en coordinació amb les associacions professionals de cada àmbit específic.
- Xarrades amb artistes, comissaris, crítics i investigadors.
- Concerts musicals.
- Conferències que reforcen els conceptes i objectius de les exposicions.
- Workshops amb professionals de reconegut prestigi.
- Residència d'artistes tant a escala nacional com internacional a través de la col·laboració amb altres entitats.

L'oferta que es pot crear és prou àmplia, ja que les distintes exposicions temporals que es realitzen possibiliten la diversitat temàtica i fins i tot la transversalitat.

Totes les propostes estan pensades en relació a un públic determinat però al mateix temps estan obertes a la participació de qualsevol persona que així ho desitge a fi d'implementar i fidelitzar públics. Les activitats seran valorades i aprovades conjuntament pel personal i gerència del CMCV i després de la seua realització seran avaluades per a analitzar els resultats i acollida del públic.

4.9 Busca de recursos propis

Un dels majors problemes a què s'enfronta hui en dia la gestió cultural és la falta de recursos. En l'actualitat, pràcticament la totalitat dels fons dels quals es nodreix el CMCV són fons públics, això suposa una limitació respecte a les exposicions i programes públics que s'han de realitzar, principalment tenint en compte la gran quantitat de centres de què consta. Per això, un repte important és l'obtenció de recursos propis a través d'altres entitats públiques o privades que se sumen al pressupost establert anualment.

La Llei de Mecenatge (49/2002, de 23 de desembre) és més que millorable però estableix alguns avantatges fiscals a les donacions que, junt amb les mencionades específicament a les “aportacions realitzades al patrimoni valencià” en les liquidacions d’impostos, seria molt productiu utilitzar per a crear un efecte crida.

Una altra de les possibles vies de finançament seria el lloguer dels espais quan les circumstàncies expositives, horari i l’esdeveniment a realitzar ho permeten. Per descomptat, amb el pertinent control i transparència.

Està demostrat que els ingressos per taquilla derivats de la quota d’accés no representen un gran impacte en el pressupost del CMCV, mentre que es converteixen en una barrera que limita l’accés. Per això es proposarà establir el model britànic de l’accés a museus, en el qual no hi ha el cobrament d’entrada, sinó la fórmula de donatiu voluntari, si la legislació ho permet.

Els fons europeus ofereixen possibilitats a través de distints programes que suposen una via de finançament per a la realització de projectes i que podria sol·licitar el CMCV.

Les donacions privades tipus “socis” o “cercle d’amics”, tant de particulars com d’empreses, poden suposar també un increment del pressupost. Moltes entitats semblants i museus duen a terme, amb més èxit o menys, aquest sistema.

La col·laboració amb altres entitats en la realització d’alguna de les exposicions no sols pot suposar un enriquiment pel que fa a la seua qualitat per la suma de potencialitats, sinó també, un menor cost de realització, així mateix, afavoreix la mobilitat de les exposicions assumint altres entitats el seu cost.

A part dels recursos ja indicats, és interessant que alguns patrocinadors, bé per interès determinat, bé per una altra causa, puguen patrocinar exposicions concretes.

Es mantindrà una actitud activa en la recerca de nous recursos per al patrocini i mecenatge de l’activitat cultural del CMCV.

5. Idees programàtiques

A continuació s’introdueixen els diferents espais integrats en el CMCV i es procedeix a detallar algunes de les idees programàtiques que contribuïsquen a una major definició de l’ús dels espais.

5.1 Centre del Carme

El Centre del Carme conté actualment set sales d'exposicions, dos claustres, una aula didàctica i una sala de conferències, així com la seu administrativa del CMCV.

Amb l'objecte de fer més pròxima l'entitat i el seu treball al ciutadà, segons s'expressa en la convocatòria, es proposa la transformació del Centre del Carme en un espai dedicat als artistes emergents i a la investigació, creació i formació artística.

El concepte d'*acció positiva* sorgeix als Estats Units en la dècada dels 60 com a part de les estratègies per a lluitar contra les discriminacions que pateixen distints col·lectius a causa del seu sexe, raça, religió, etc. El Comitè per a la Igualtat entre hòmens i dones del Consell d'Europa defineix el concepte d'*accions positives* com les "estratègies destinades a establir la igualtat d'oportunitats a través de mesures que permeten contrastar o corregir aquelles discriminacions que són el resultat de pràctiques o sistemes socials".

La transformació del Centre del Carme de València en un espai dedicat a la cultura contemporània i a la investigació, la creació i la formació artística ha de ser entesa com una acció positiva per a ajudar a pal·liar la complexitat i les dificultats a què s'enfronta en l'actualitat aquesta part de la ciutadania que es dedica a la creació artística, intel·lectual i cultural en els seus més variats camps de desenvolupament. Per això el Centre del Carme donarà cabuda a un ampli ventall de llenguatges i pràctiques artístiques, d'acord amb la riquesa que caracteritza les creadores i els creadors de la Comunitat Valenciana.

La dansa experimental, el microteatre, la performance, el cine, les músiques, el disseny, l'edició i els llibres, però també la sociologia, l'arquitectura, l'economia, el dret, l'urbanisme, la medicina i d'altres branques de les arts i el pensament formaran part de la programació i dels continguts dissenyats des del nou CMCV per al Centre del Carme. Com a gran contenidor cultural, contínuament activat, fent equilibris impossibles que el convertiran en un espai recuperat per a la ciutadania, desprenent-se de la solemnitat que li confereixen els seus murs, convertint-se en l'epicentre de la cultura viva, la que encara no pot estudiar-se en els llibres perquè succeeix en aquest instant, la cultura amb què s'escriu la història d'un lloc i d'un temps, però també la intrahistòria en la qual les persones no són intercanviables, en la qual totes les persones intervenim i podem incorporar les nostres aportacions.

Aquest és l'avantatge de treballar amb les autores i els autors, artistes, creadors i pensadors coetanis, que la societat té l'oportunitat de conèixer i conèixer de primera mà les seues investigacions, les seues idees, els seus desenvolupaments artístics i teòrics mentre es produeixen, com a part del vertigen de ser vius, navegant en una realitat fluctuant que ens obliga a posar en dubte les certeses d'antany i obrir les portes a noves possibilitats.

La reformulació del Centre del Carme ha de començar des de la mateixa zona d'acollida al Centre. Des del **Claustre Gòtic** s'accedeix a l'**Aula Capitular**, espai destinat a realitzar trobades, presentacions i altres activitats relacionades amb el pensament. Proposem desenvolupar un estudi per a ubicar la **Botiga i Cafeteria del CMCV**, on es comercialitzaran, a més de les publicacions pròpies de les activitats realitzades pels centres consorciats, productes especialitzats i marxandatge que seran el resultat de la col·laboració amb creadors valencians com dissenyadors, artistes, il·lustradors, etc. Aquesta mesura es durà a terme complint les normatives específiques que protegeixen un edifici **BIC** com en aquest cas i condicionat a l'autorització patrimonial. El propòsit d'ambdós actuacions és posar en marxa estratègies que doten el Centre del Carme d'estímuls que l'inserisquen en els hàbits i comportaments de vida de la ciutadania i l'oferisquen per al seu gaudi.

Les dos **sales d'exposicions temporals**, en planta baixa i primer pis, es destinaran a acollir projectes d'artistes joves i de mitja carrera.

El procés de creació comprén bàsicament: un moment de preproducció, que és el moment en què el creador es documenta, investiga i experimenta; un període de producció, aquell consagrat a la materialització de l'obra; un temps d'exposició o comunicació pública de l'obra; i un període de difusió en què es comunica el treball per altres mitjans que no són l'expositiu (Internet, publicacions, premsa). Un dels aspectes millorables per a l'enfortiment del teixit cultural seria el suport institucional a tot el procés creatiu. Fins ara les polítiques s'han centrat en el fet expositiu en si, i a poc a poc han anat mirant cap al procés de producció, no obstant això creiem que hi ha iniciatives de cost reduït que podrien contribuir a la millora de les condicions per a la creació. A més, un altre dels problemes experimentats en els últims anys és la dificultat en la distribució de les publicacions, catàlegs, fullets, etc. que amb motiu de les exposicions editen les institucions.

Accedim al **Claustre Renaixentista**, on es troba el **Refectori**, una sala que serà destinada a complir amb la missió d'acollir projectes de valor estratègic per a la Generalitat Valenciana i els ens consorciats que integren el CMCV.

La **Sala Contraforts**, contigu d'aquest espai, es destinarà a donar visibilitat i valor a la tasca que desenvolupen els col·lectius socials i les associacions civils de la Comunitat Valenciana.

Les sales **Goerlich** i **Ferreres** es destinaran a projectes expositius de gran format, instal·lacions i intervencions específiques que es beneficien del context arquitectònic per a desenvolupar nous diàlegs artístics. En especial, per a revisar el recorregut d'artistes valencians de llarga trajectòria.

L'**Aula Didàctica** veurà potenciada la seua activitat, aspirant sempre a programes transversals i inclusius.

La **Sala Dormitori** es destinarà a donar una major visibilitat a la creació més contemporània a través de la video creació, la fotografia, l'art sonor, la dansa contemporània, la música experimental, la performance o les últimes propostes d'art i tecnologia.

Les possibles fases de rehabilitació pendent en el Centre del Carme podrien donar cabuda al desenvolupament de més ambiciosos projectes vinculats a la investigació i formació artística, que s'estendrien a la resta de sales de la xarxa, en un flux recíproc de propostes i activitats.

En aquest sentit, seria interessant prestar impuls al **Centre de Documentació d'Art Valencià Contemporani de la Universitat de València** (CDAVC), perquè amb molt escassos mitjans, intenta recopilar, des de la seua creació en 1983, totes les publicacions i catàlegs institucionals, edicions de les galeries, fundacions i espais independents que divulguen les seues mostres, però sense poder catalogar els seus fons adequadament, per falta de mitjans i, per això, es fa impossible posar-los fàcilment a disposició dels professionals per a la seua consulta. No tindria un alt cost i seria un suport considerable en els processos de documentació i investigació, així com una col·laboració inestimable amb la Universitat de València –una institució amb més de cinc segles d'història al servei del coneixement– i un punt de suport substancial en la difusió de les activitats dels creadors. El centre podria ampliar les seues subscripcions a algunes de les més importants revistes internacionals d'art i establir acords nacionals i internacionals de col·laboració per a intercanvi de distintes publicacions amb espais expositius i centres de mediació i difusió d'art. Una xicoteta mediateca amb documentació electrònica, i enllaços a centres d'art i publicacions electròniques de tot el món completarien un projecte el cost del qual, en compensació amb el servei que ofereix, podria no ser excessiu.

5.2 Centres expositius a Alacant

El CMCV té a la ciutat d'Alacant els següents espais pertanyents als ens consorciats: **Museu de Belles Arts Gravina, Llotja del Peix, Centre Cultural Las Cigarreras i Museu d'Art Contemporani d'Alacant.**

Amb la finalitat d'afavorir la descentralització de la gestió i estimular les oportunitats dels professionals de la cultura en la ciutat i en la província d'Alacant, es desenvoluparà un pla d'acció dirigit a potenciar els projectes de nova creació per mitjà de convocatòries públiques, dirigides també als artistes i professionals alacantins. Per descomptat els projectes del CMCV podran iniciar-se en sales d'Alacant i itinerar a altres seus del CMCV, així com seran receptores de projectes programats en altres espais d'acord sempre amb els seus responsables i les seues línies programàtiques.

5.3 Centres expositius a Castelló

El CMCV té a la ciutat de Castelló els següents espais pertanyents als ens consorciats: **Museu de Belles Arts de Castelló i Espai d'Art Contemporani de Castelló (EACC)**, englobats ambdós en CulturArts.

El CMCV col·laborarà en la programació del **Museu de Belles Arts de Castelló**, per mitjà del consens amb els responsables del centre, a través de projectes expositius i d'activitats segons els períodes artístics d'aquest centre. En la mateixa mesura, s'afavorirà el suport a la creació contemporània pròpia de l'**Espai d'Art Contemporani de Castelló (EACC)** amb la col·laboració en la producció dels seus propis projectes.

5.4 Centres expositius a València

El CMCV té a la ciutat de València els següents espais pertanyents als ens consorciats: Sala La Gallera, Museu de Belles Arts de València, Les Drassanes, Museu de la Ciutat i L'Almodí.

Per a la **Sala La Gallera** es proposa la presentació anual d'una convocatòria per a fixar la seua programació i activitats paral·leles. Durant un any es durà a terme solament un projecte comissariat per una persona o equip de professionals, que serà el resultat del procés de selecció. Amb aquesta acció estratègica es planteja l'enfortiment i regeneració del sector artístic valencià i la potenciació dels professionals del comissariat d'exposicions, que optaran a dirigir la programació completa d'un any.

El CMCV col·laborarà en la programació de les sales temporals del **Museu de Belles Arts de València** i el **Museu de la Ciutat**, per mitjà del consens amb els responsables d'ambdós centres, a través de projectes expositius i d'activitats acords als períodes artístics d'aquests centres.

Les Drassanes i **L'Almodí** són dos espais amb unes marcades característiques arquitectòniques, que podrien donar lloc a intervencions artístiques de caràcter específic, d'acord al diàleg que pugua donar-se amb els seus responsables.

6. Marco jurídic i orgànic

El Consorci de Museus de la Comunitat Valenciana és un dels consorcis adscrits a la Generalitat Valenciana i es constitueix per mitjà de l'Acord de 5 de març de 1996, del Govern Valencià¹, en què s'aproven els seus estatuts, com una entitat de personalitat jurídica pròpia i independent de la que tenen els seus ens consorciats i plena capacitat jurídica i d'obrar.²

És l'article 5 del mencionat acord el que estableix la finalitat del CMCV i l'article 13.2 el que estableix les funcions que li corresponen al gerent, funcions que es veuen ampliades mitjançant una resolució en 2012³.

¹ ACORD de 5 de març de 1996, del Govern Valencià, de constitució, junt amb les diputacions provincials d'Alacant, Castelló i València i els ajuntaments d'Alacant, Castelló de la Plana i València, del Consorci de Museus de la Comunitat Valenciana, així com d'aprovació dels estatuts del dit consorci. (DOGV núm. 2717 de 23-03-1996).

² Anunci de l'Excel·lentíssima Diputació Provincial de València, Àrea de Cultura, sobre acord del Ple, en la seua sessió de data 21 de maig de 2013, d'aprovar la modificació de l'art. 30 dels Estatuts del Consorci de Museus. (BOP NÚM. 143 de 18-06-2013).

³ RESOLUCIÓ de 19 de gener de 2012, de la presidenta del Consorci de Museus de la Comunitat Valenciana, per la qual es

El capítol III⁴. Òrgans i funcions dels estatuts del Consorci de Museus de la Comunitat Valenciana en els articles 6 fins a l'article 14 determina i desenvolupa quins són els òrgans de govern, la seua formació i les seues funcions.

L'òrgan de l'Administració de la Generalitat Valenciana, al qual Consorci està adscrit, que té assignades les competències en matèria d'educació, investigació, formació professional reglada, universitats i ciència, promoció i patrimoni cultural, política lingüística i esport és la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport.⁵ Formen part dels òrgans del Consorci els alts càrrecs d'aquesta.

La Conselleria s'estructura en dos secretaries autonòmiques de les quals la Secretaria Autonòmica de Cultura i Esport⁶ és la de matèria cultural. Aquesta Secretaria assumeix les funcions⁷ que li atribueix l'article 68 de la Llei 5/1983, de 30 de desembre, del Consell, en matèria de proposta i d'execució de la política cultural relatives a teatre, música, cine, exposicions i museus, llibre, biblioteques, arxius, patrimoni cultural valencià, esport, pilota valenciana, la gestió de les infraestructures culturals i esportives, i ajudes i subvencions de l'àmbit cultural i esportiu. D'aquesta depenen diferents direccions generals segons la matèria; en aquest cas ens interessa la Direcció General de Cultura i Patrimoni⁸. Que s'articula en dos subdireccions generals de les quals la de cultura és la Subdirecció General de Patrimoni Cultural i Museus, que s'estructura en quatre serveis, dels quals el **Servei de Coordinació d'Entitats Culturals** és el que té assignades les funcions següents:

a) *La coordinació de l'actuació i les activitats que realitzen els ens públics que actuen en l'àmbit de les arts escèniques i plàstiques, en particular CulturArts Generalitat i el **Consorci de Museus** o altres entitats.*

b) *El seguiment i coordinació de les actuacions dels projectes culturals multidisciplinaris en els quals intervinguen els ens mencionats o altres administracions o entitats culturals.*

c) *El seguiment i coordinació de les actuacions de les fundacions, consorcis, patronats i la resta d'organismes, dependents o en què participe la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport.*

Aquest Servei de Coordinació d'Entitats Culturals és el que en el seu capítol econòmic té gran part del pressupost del Consorci.

deleguen determinades competències de la Presidència en el gerent del Consorci. (DOCV núm. 6706 de 03-02-2012).

⁴ ACORD de 5 de març de 1996, del Govern Valencià, de constitució, junt amb les diputacions provincials d'Alacant, Castelló i València i els ajuntaments d'Alacant, Castelló de la Plana i València, del Consorci de Museus de la Comunitat Valenciana, així com d'aprovació dels estatuts del dit consorci. (DOGV núm. 2717 de 23-03-1996).

⁵ Decret 7/2015, de 29 de juny, modificat pel Decret 10/2015, de 6 de juliol, ambdós del president de la Generalitat, determina les conselleries en què s'organitza l'Administració de la Generalitat. (DOCV núm. 7560 de 30-06-2015 i DOCV núm.7565 de 07-07-2015)

⁶ Decret 9/2015, de 30 de juny, del president de la Generalitat, pel que determina les secretaries autonòmiques en què s'estructura la Presidència de la Generalitat i les conselleries. (DOCV Núm. 7561 de 01-07-2015)

⁷ Article 24.1 del Decret 103/2015, de 7 de juliol, del Consell, estableix l'estructura orgànica bàsica de la Presidència i de les conselleries de la Generalitat. (DOCV Núm. 7566 de 08-07-2015)

⁸ Article 21 del Decret 155/2015, de 18 de setembre, del Consell, pel que aprova el Reglament orgànic i funcional de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport. (DOCV Núm. 7620 de 22-09-2015)

7. Pressupost

En els estatuts del CMCV, en el CAPÍTOL V. Règim econòmic, article 16, s'estableix que per a l'exercici de les seues funcions, el consorci comptarà amb els recursos següents:

- *Les aportacions dels ens consorciats, aprovades per les institucions respectives.*
- *Els ingressos ordinaris o extraordinaris obtinguts en l'exercici de les seues activitats, inclusivament la venda de béns i prestació dels seus serveis.*
- *Les subvencions, aportacions, donacions o llegats precedents d'altres entitats públiques o privades.*
- *Qualsevol altres recursos que puguen atribuir-se-li.*

Per ser un ens adscrit a la Generalitat cal tindre en compte la partida pressupostària destinada en la LLEI 11/2015, de 29 de desembre, de Pressupostos de la Generalitat per a l'exercici 2016. Llei en què es té previst per al **ConSORCI de Museus la quantitat global de 2.117.770 €**

D'aquest total 1.750.000 € és aportació de la GV, amb el codi de línia C1855000, a través del capítol 4 del programa econòmic 453.40 de⁹ la **Direcció General de Cultura i Patrimoni**. I la resta 367.770 € són de finançament propi i fons maniobra. Segons queda reflectit en el quadre de Finançament del Sector Públic Instrumental de la Generalitat en la mencionada llei.

Els capítols econòmics queden així previstos¹⁰:

	CAP. I DESPESES DE PERSONAL	CAP. II COMPRA DE BÉNS C. I DESPESES DE FUNC.	CAP. III DESPESES FINANCERES	CAP. IV TRANSFERÈNCI ES CORRENTS	CAP. VI INVERSIONS REALS	CAP. VII TRANSFEREN CIES DE CAPITAL	OPERACIONS FINANCERES	TOTAL
CONSORCI DE MUSEUS DE LA COMUNITAT VALENCIANA	649,32	1.426,15	1,00	0,00	41,30	0,00	0,00	2.117,77

⁹ Segons l'article 22.5 a) del Decret 155/2015, de 18 de setembre, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament orgànic i funcional de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport. (DOCV Núm. 7620 de 22-09-2015) aquest servei té encomanades les funcions de la coordinació de l'actuació i les activitats que realitzen els ens públics que actuen en l'àmbit de les arts escèniques i plàstiques, en particular CulturArts Generalitat i el Consorci de Museus o altres entitats

¹⁰ Les quantitats són en milers d'euros.

El pressupost del CMCV fa necessari, d'una banda, la col·laboració amb altres entitats, nacionals i internacionals, per a la realització de determinats projectes culturals de major dimensió i que d'aquesta manera suposen un menor cost i, d'altra banda, la recerca de recursos propis, bé a través de projectes de fidelització o a través de fórmules de patrocini i mecenatge.

8. El teu relat? El meu relat? El seu relat

Quan les societats rebaixen el seu nivell educatiu, les persones són posseïdores de menys coneixements però, a més, s'empobreixen els seus recursos mentals i les seues capacitats per a interpretar la realitat i poder desenvolupar les seues opcions vitals.

La vida ha canviat, el món s'ha globalitzat, la tecnologia és ja una part indistingible de la nostra quotidianitat, les possibilitats de comunicació i interconnexió entre les persones ha alterat per complet la idea de la geografia terrestre, la velocitat ha modificat la percepció de l'espai i del temps... Amb tot això, pretenem que tot continue com fa un segle, que romanga la validesa dels mateixos codis?

L'ésser humà continua recorrent a la pràctica artística com a manera d'expressió, recerca i comunicació amb els de la seua espècie, però en el temps present són múltiples les maneres, formes i mitjans que l'art adopta com propis per a aconseguir els seus fins. Ara conviuen, com mai abans, expressions artístiques basades en la tradició de l'oli i la pedra amb altres que directament no aspiren a cobrar forma física. La diversitat de tipologies indica com és de gran el perfil i l'abundància de creadors. Alguns artistes pretenen amb el seu treball increpar, qüestionar i activar la reflexió del l'espectador. No hauria d'estranyar-nos. Són tantes les vies a través de les quals el mercat desitja seduir-nos, atraure'ns i excitar-nos que, potser, es fa necessari un tractament de xoc per a traure'ns del sopor. La crisi econòmica pareixia que podria ser una aliada als discursos que qüestionen el sistema que tan fermament ha modelat la societat. De moment aquest sistema no és prou qüestionat, com a resultat del bon treball realitzat sobre les ments, les emocions i les aspiracions vitals de la massa global. El capitalisme de ficció ha realitzat una verdadera obra d'art, una creació amb majúscules, i la matèria primera som cada un de nosaltres.

La condició que Manuel Castells apunta com a necessària és la suma de voluntats individuals, de ments individuals, per a la construcció de xarxes capaces d'influir en la configuració de la ment pública. Una via és la participació en la producció cultural dels mitjans de comunicació de masses i el desenvolupament de xarxes independents de comunicació horitzontal, subvertint d'aquesta manera les pràctiques de la comunicació tradicional. Per a poder neutralitzar l'exercici injust del poder en la societat xarxa, és necessari conèixer les seues diferents formes de domini. La desprogramació de les ments necessita un important exercici de contranarració.

El conegut publicista Joaquín Lorente expressa en el seu llibre *Piensa, es gratis*, que la llibertat crea expansió i les limitacions larven mesquinesa. “Per a bé o per a mal, l’entorn sempre condiona, i fins i tot a vegades pot arribar a alterar de manera substancial la nostra vida. (...) Hi ha entorns que estimulen i altres que frenen; uns on molta gent somia per ser, i altres on s’adormen en el que han sigut; uns que aposten per la novetat i altres que s’encadenen al que és vell. En uns domina la llibertat i en altres la limitació. (...) Els nostres fruits sempre estan condicionats pel lloc on germinen els nostres pensaments”.

El nostre treball en l’àmbit de la cultura, a través del CMCV ha d’encaminar-se a contribuir a aquesta sembra lenta, però necessària.